

Rozhodnutí Lidový soud civilní v Praze ze dne 19.10.1959, sp. zn. 5 C 185/59, ECLI:CZ:LSPH:1959:5.C.185.1959.1

Číslo: 34/1960

Právní věta: K výkladu pojmu společná domácnost podle § 528 obč. zák.

Soud: Lidový soud civilní v Praze

Datum rozhodnutí: 19.10.1959

Spisová značka: 5 C 185/59

Číslo rozhodnutí: 34

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Společná domácnost

Předpisy: 141/1950 Sb. § 528

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 34/1960 sb. rozh.

K výkladu pojmu „společná domácnost“ podle § 528 obč. zák.

(Rozhodnutí lidového soudu civilního v Praze z 19. října 1959, 5 C 185/59.)

Zůstavitel, který zemřel dne 14. 7. 1958 bez zanechání dědiců I. skupiny, pořídil o svém majetku jen z nepatrné části. Co do zbytku bylo rozhodnut, zda tu jsou dědici druhé skupiny, či zda dědictví připadne jako odúmrtí státu.

Jako jeden z dědiců druhé skupiny přicházel v úvahu žalobce, syn zesnulé manželky zůstavitele, který - jak je nepochybné - bydlel až do smrti zůstavitele v témže bytě. Státní notářství již samo podrobně zjišťovalo, zda tu jsou dány všechny předpoklady pro aplikaci § 528 obč. zák., protože však šlo o sporné skutečnosti, poukázalo žalobce, aby se zjištění svého dědického práva domáhal proti kadukáři žalobou.

Žalobce podal pak u lidového soudu civilního v Praze na Čs. stát žalobu na zjištění dědického práva, v níž tvrdil, že se zůstavitelem nejen bydlel ve společném bytě, ale i ve společné domácnosti, že s ním vedl společné spotřební hospodářství, že obstarával, popř. zajišťoval se svou manželkou provedení prací vyplývajících z provozu společné domácnosti se zůstavitelem a přispíval na úhradu této společné domácnosti.

Lidový soud civilní v Praze rozsudkem, který se stal pravomocným, žalobu zamítl.

Odůvodnění:

Na základě provedeného dokazování zjistil soud, že vztah zesnulého k žalobci lze rozdělit do dvou časových období.

Prvé časové období sahá do dne 13. 5. 1957. Do té doby bylo možno skutečně hovořit o společné domácnosti i po ekonomické stránce. Hospodyně zesnulého do té doby vařila jak zesnulému, tak i žalobci a jeho manželce (těmto arci jen večere a v sobotu a v neděli), v celém bytě uklízela, topila. V této době zesnulý přispíval na náklady domácnosti (včetně stravování hospodyně a jejího kapesného) částkou 525 Kčs, kterou předával žalobci. Výdaj spojený s vařením a úklidem, zpravidla asi do částky 1200 Kčs. Náklad na čínži, spotřebu plynu, elektřiny a telefonu platili zesnulý a žalobce na polovic.

Zásadní změna nastala, když žalobce odevzdal dne 13. 5. 1957 zesnulému dopis, v kterém žalobce zůstaviteli sděloval, že žalobce s manželkou si napříště budou vařit sami, stejně i uklízet, že již žádné služby od hospodyně zesnulého si nepřejí.

Po tomto dopise se situace vytvořila asi takto: zesnulý dával své hospodyni měsíčně 725 Kčs, a to přímo do rukou, v čemž bylo její kapesné 125 Kčs. Částka 600 Kčs byla určena pro výživu jeho a hospodyně. Tato také od té doby uklízela pouze v pokojích obývaných zesnulým a ve společném příslušenství s žalobcem. Za to jí dával žalobce měsíčně 50 Kčs. Placení čínže, plynu, elektřiny a telefonu zůstalo i nadále stejné, tj. každý přispíval polovinou. Z částky 600 Kčs platila hospodyně pouze náklady stravování, úklidu a běžných potřeb domácnosti. Jiné účty platil v té době zesnulý.

Z tohoto zjištění vyvodil soud tento právní závěr:

Podle § 528 obč. zák. je dědicem ze zákona v II. skupině mimo jiné ta osoba, která se zůstavitelem žila nejméně po dobu 1 roku před jeho smrtí ve společné domácnosti jako člen rodiny a která z toho důvodu pečovala o společnou domácnost.

Společnou domácností je však rozumět (srov. Komentář k občanskému zákoníku, díl V. str. 102 a násl.) skutečné spolužití více osob ve spotřebním společenství, při čemž jednotliví členové přispívají k úhradě společných potřeb podle svých možností a schopností a každý člen si obstarává v rámci tohoto společenství vše, čeho potřebuje. Podle potřeb se podílejí členové domácnosti na všech výhodách tohoto společenství, ať jde o společné bydlení, nebo stravování, ošacení, zábavy, výlety, prázdninový pobyt atd. Vzájemné příspěvky se nehodnotí, je tu pocit sounáležitosti k jednomu celku, v němž každý podle možnosti přispívá. Bydlení několika osob ve společném bytě není ještě společnou domácností, i když snad nájemné, plyn, elektrika a jiné platy nesou všichni společně rovným dílem, jestliže jinak si každá osoba žije na svůj účet a k ostatním nemá bližšího hospodářského ani citového vztahu.

Tyto předpoklady v případě žalobce a zesnulého dány nejsou. Šlo o bydlení (je myšlena poslední doba) v společném bytě, o společnou úhradu nákladů bydlení a o určité projevy přízně, dané příbuzenstvím. Nelze však o žalobci, jeho manželce a zesnulém hovořit jako o společné domácnosti (že některé práce vykonávala placená síla a že z pracovních důvodů žalobce nemohl v týdnu společně stolovat by bylo nerozhodné), protože nešlo o takové společenství, jak shora bylo vyloženo. Zůstavitel žil se svou hospodyní uzavřeně, životní potřeby si hradil ze svého, kryl jen výdaje s nájemným a platbami s bydlením spojenými zhruba na polovic, citové vztahy, zejména v době nemoci doma byly minimální. Zůstavitel prakticky vynaložil na své výdaje vše, nic zbytného mu nezůstalo, kdežto žalobce byl hospodářsky mnohem lépe situován a přesto poměrně zesnulému nepřispíval.

Soud dospívá proto k závěru, že v daném případě nešlo o společnou domácnost, tím méně o péči o

společnou domácnost, která spočívá v skutečném obstarávání domácích prací, tedy udržování bytu, praní, žehlení a spravování prádla, údržby šatstva atd., popř. přiměřeného nákladu finančního na úhradu právě vypočtených potřeb. Žalobce se v poslední době omezil na určitou úhradu, ale jen některých, nikoli všech potřeb.

Ze všech těchto důvodů dospívá soud k závěru, že tu nešlo o případ dědice ze zákona podle § 528 obč. zák. a nezbylo proto, než žalobu zamítnout.